

HRVATSKI *glasnik*

XXXIII. godina, 2. broj

12. siječnja 2023.

cijena 200 Ft

Hrvatska u šengenskom prostoru

FOTO: BERNADETA BLAŽETIN

3. stranica

Udvar – Duboševica

4. stranica

Tjedan hrvatske kulture u HOŠIG-u

8. i. 9. stranica

Dan svete Lucije u Izvaru

12. stranica

Nadoknaditi izgubljeno

Konačno smo doživjeli i to – 1. siječnja 2023. godine naša matična domovina postala je članica šengenskog prostora. Mnogi pripadnici naše hrvatske zajednice željeli su obilježiti taj događaj i uvjeriti se vlastitim očima kako se podižu rampe na graničnim prijelazima, odnosno otkrivaju ploče s natpisom „Slobodan prolaz”. Na svečanom događanju bili su političari i predstavnici diplomacije iz obiju zemalja, čiji doprinos u postizanju toga nije upitan, ali posebno dojmljivo bilo je slušati priče onih ljudi koji su se sjećali ili su znali po priči svojih roditelja da je ta granica nekad bila otvorena i slobodna, da su se rođaci te prijatelji međusobno posjećivali gotovo svakodnevno. Mnogi su imali posjede i obrađivali vinograde na drugoj strani granice. Slobodan prolaz ukinut je, a nakon toga tek je poslije pada željezne zavjese počelo postupno otvaranje, koje se nastavilo ulaskom Mađarske u Europsku uniju i u šengenski prostor, pa Hrvatske u Europsku uniju, a sad i u šengenski prostor. Trebalo je proći više od deset desetljeća da se ponovno otvori slobodan prolaz preko hrvatsko-mađarske granice. Veliko je to veselje svim ljudima s obiju strana koji su trošili mnogo vremena na tim prijelazima kako bi, primjerice, svakodnevno odlazili na posao, kako bi posjetili svoje roditelje nekoliko puta tjedno ili odlazili obrađivati svoju zemlju. Sjetimo se samo koliko bi se čekalo pri odlascima na nastup ili na međunarodnu prijateljsku utakmicu jer bi se trebale pregledati isprave svim putnicima u autobusu. Što su Hrvati u Mađarskoj izgubili u dugim desetljećima? Koliko je prijateljstava oslabjelo, koliko je rodbinskih veza uništeno, koliko se trgovačkih, gospodarskih i drugih suradnji nije razvilo...? Tijekom tih godina odrastale su generacije sa slabim ili nikakvim vezama s matičnom domovinom zbog čega im je slabjelo i znanje hrvatskog jezika. No nije vrijeme da jadikujemo nad prošlosti, nego da radimo na nadoknadi izgubljena vremena s proširivanjem veza na svim mogućim poljima. Vrijeme je za razvijanje hrvatskog jezika kako bismo dokazali da smo zaslužili ovu slobodu, tj. slobodan prolaz u svoju matičnu domovinu.

Beta

Glasnikov tjedan

„I danas ako granicu ne prelazim na prijelazu Barča – Terezino Polje, onda uglavnom idem na Goričan – Letinja. Jer ti smjerovi vode k „našim” drugim domovima (uz serdahelski i pečuški).”

Dvije trećine svojeg života živim u Mađarskoj. Da mi je netko 1983. godine, kad sam kao maturantica prvi put prešla austrijsko-mađarsku i onda mađarsko-hrvatsku granicu, rekao da ću toliko godina živjeti u Mađarskoj, ja bih se slatko nasmijala. Prvih pet godina dok sam posjećivala Mađarsku u zemlju sam ulazila na graničnom prijelazu Goričan – Letinja. I danas ako granicu ne prelazim na prijelazu Barča – Terezino Polje, onda uglavnom idem na Goričan – Letinja. Jer ti smjerovi vode k „našim” drugim domovima (uz serdahelski i pečuški).

Bili su mi čudni i zastrašujući vojnici s puškama, rampe i granični pojas uz pomurska naselja, granica uz Muru. Bila je to i fizički čvrsta granica. „Otvarajte gepek!” čulo se svaki put strogim glasom. S vremenom nestali su vojnici, ostala policija i carinici... A gepek se otvarao i dalje. Nekad se čekalo dugo, nekad se uspjelo u kratkom vremenu nastaviti put prema odredištu. Ali u svakom slučaju, ako ste dokument ostavili kod kuće, morali ste se vratiti po njega. Uvijek sam granicu doživljavala i doživljavam kao razdvajanje svijetova i svjetonazora, kao nešto neprirodno što zaustavlja i onda ako „čuva”. Možda jer su zemlje mojeg bića bile razdvojene rampom na granicama. A obadvije osjećam kao svoje i ne želim da me granica sprječava u kretanju... Kad sam se udavala, moj je djed (tad devedesetogodišnjak) rekao

kako smo nekad živjeli u zemlji bez granica, plaćali istim novcem i kako će opet tako biti. Teško je bilo povjerovati u njegove riječi. Ali od 1. siječnja 2023. Mađarska i Hrvatska nemaju granične prijelaze, Hrvatska je ispunila sve uvjete i postala dio zemalja Europske unije u šengenskoj zoni. I k tomu uvela euro kao službenu valutu. Nadam se kako će i Mađarska što prije krenuti putem uvođenja eura. Sad putujemo mirno od kuće do kuće, bez granica. Velik je to poticaj za slobodno kretanje ljudi i kapitala, pogotovo u pograničnim područjima. Velik je to poticaj za jačanje uloge hrvatskoga jezika među Hrvatima u Mađarskoj. Treba to znati iskoristiti u čuvanju hrvatskoga bića od Bačke do Gradišća, od Zagreba do Budimpešte.

Predsjednica Europske komisije 1. siječnja bila je na kavi u Zagrebu s hrvatskim premijerom. On je kavu platio eurima. Spomenutoga dana između ostalog predsjednica Europske komisije rekla je kako je uvođenje eura i ulazak u šengenski prostor svjedočanstvo nevjerojatna putovanja hrvatskih građana, njihova teška i marljiva rada te odlučnosti. Dodala je kako je šengen stvar predanosti i međusobnog povjerenja te oslanjanja jednih na druge. Hrvatski premijer rekao je da je 1. siječnja 2023. povijesni dan te kako je Republika Hrvatska ostvarila svoje strateške, državničke i političke ciljeve.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatska u šengenskom prostoru – slobodan prolaz na hrvatsko-mađarskoj granici

Republika Hrvatska 1. siječnja 2023. postala je 27. članica šengena, čime su ukinute granične kontrole između naše i matične nam domovine te je omogućeno slobodno kretanje na cestovnim prijelazima (Letenye – Goričan, Berzence – Gola, Beremend – Petrovo Selo, Drávaszabolcs – Donji Miholjac, Barcs – Terezino Polje, Udvar – Duboševica). Na hrvatsko-mađarskim graničnim prijelazima obilježen je povijesni trenutak ulaska. Slavlje na graničnom prijelazu Letenye – Goričan započelo je točno u ponoć, kad su i s hrvatske i mađarske strane podignute rampe i otkrivene ploče s natpisom „Slobodan prolaz”. Hrvatsku delegaciju predvodio je ministar vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske dr. Gordan Grlić Radman uz mnogobrojne predstavnike diplomacije, među njima: izvanredni i opunomoćeni veleposlanik RH u Budimpešti dr. Mladen Andrić, generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat, počasni konzul RH u Velikoj Kaniži dr. Atila Kos i predstavnici Međimurske županije. Mađarsku delegaciju predvodio je parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés s predstavnicima mađarske diplomacije i Zalske županije, među kojima su bili: veleposlanik Mađarske u Zagrebu dr. Csaba Demcsák i zamjenik Skupštine Zalske županije Imre Pácsonyi. Svečanosti su nazočili i predstavnici Hrvata u Mađarskoj: glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban.

Hrvatska je 2023. godine postala članica šengenskog prostora, koji sad s Hrvatskom čine 23 članice Europske unije te Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska. Šengen je jedno od najvažnijih dostignuća Europske unije koja od osnivanja (1995.) omogućava građanima prostora slobodu kretanja bez granične kontrole, što olakšava putovanje turistima i poslovnim ljudima, studiranje, zapošljavanje u drugoj zemlji i donosi sa sobom niz drugih olakšica u održavanju veza između zemalja članica. Od ove je godine i Republika Hrvatska unutar tog prostora, ukinute su granične kontrole na kopnenim i pomorskim graničnim prijelazima, a od 26. ožujka 2023. ukinut će se i one u zračnim lukama. Ulaskom u šengenski prostor i u eurozonu Hrvatska je ostvarila gotovo sve svoje strateške ciljeve. Preostalo je još članstvo u Organizaciji za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), rekao je ministar vanjskih poslova Gordan Grlić Radman na svečanom obilježavanju ulaska na graničnom prijelazu Letenye – Goričan. „Ovo je povijesni događaj, Hrvatska je u šengenskom prostoru. Nema više prepreka, 2013. godine uklonjena je prva administrativna prepreka, tj. carina, a sad neće više biti ni policije. Moći ćemo se kretati bez zaustavljanja. Naravno, najviše će koristiti od toga imati građani i gospodarstvo te ljudi koji žive na ovom području s obje strane granice”, rekao je ministar dodavši da će time biti lakši protok robe i ljudi te da će turisti moći prolaziti državne granice bez zaustavljanja. Naglasio je i to da se ulaskom u šengenski prostor jača i sigurnosna komponenta te da raste i odgovornost Hrvatske koja će čuvati više od 1300 kilometara dugu granicu EU-a. Parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés čestitao je susjednoj Hrvatskoj na priključenju koje će, prema njegovu mišljenju, doprinijeti razvoju gospodarstva između dviju zemalja, pružiti mogućnost suradnje poduzetnicima uz granicu, a i hrvatskoj zajednici u Mađarskoj da ostvari bolju vezu sa svojom matičnom domovinom. Nakon zdravice u znak izvrsna hrvatsko-mađarskog prijateljstva ministar vanjskih poslova i nekadašnji veleposlanik Gordan Grlić Radman za naš je tjednik izjavio: „Meni je posebno drago da sam danas ovdje na podizanju rampe. Na neki način to me nostalgичno veže s vremenom kad sam bio veleposlanik i kad sam bio svjedokom ulaska Hrvatske u Europsku uniju. U tom procesu treba pohvaliti i Mađarsku, koja je imala

Mađarsku delegaciju predvodio je parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés

velike zasluge jer je predsjedala Europskom unijom pri završetku pregovora za ulazak Hrvatske. Danas smo stigli do podizanja rampe i posebno mi je drago zbog Hrvata u Mađarskoj koje ovim putem sve pozdravljam. Sad smo riješili slobodu kretanja. Nama je drago da će građani moći bez zaustavljanja putovati u Hrvatsku, da će Hrvati uz granicu moći obrađivati svoju zemlju i vinograde preko granice. Naravno, i nadalje imamo zadatke. Trebamo raditi na jačanju infrastrukture, jačanju prometne infrastrukture i sigurno je da je to jedan od ciljeva. U to svi trebamo ulagati velike napore. Tamo gdje granicu ne čine zelene površine nego rijeke treba premostiti vodu koja nas razdvaja. Naravno, to je povezano i s financijama i uporabom europskih fondova, a to možemo ostvariti zajedno s mađarskim prijateljima jer je to u interesu svih nas, kako Hrvata u Mađarskoj tako i Mađara u Hrvatskoj. Sad je sve lakše, sad smo svi u jednom prostoru, u prostoru slobode, u europskoj obitelji i sad zajedno možemo uživati u svim vrijednostima za koje smo se borili”, rekao je ministar.

Čestitkama se pridružio i predsjednik HDS-a Ivan Guban. Događaj je nazvao povijesnim, događajem nakon kojeg svi članovi hrvatske zajednice potpuno slobodno mogu putovati u svoju matičnu domovinu. Dodao je da će to dovesti do još bolje suradnje, komunikacije, a posebice olakšati suradnju onim skupinama koje žive uz hrvatsku granicu.

Beta

Na graničnom prijelazu Udvar – Duboševica

Svečano obilježen ulazak Hrvatske u šengenski prostor

Nakon što su točno u ponoć i s hrvatske i s mađarske strane uklonjene rampe te otkrivene četverojezične ploče s natpisom „Slobodan prolaz“, prigodnom svečanošću koja je održana na Novu godinu u podne na graničnom prijelazu Udvar – Duboševica obilježen je ulazak Hrvatske u šengenski prostor. Svečanost je održana u suorganizaciji Generalnog konzulata RH u Pečuhu i u suradnji s Osječko-baranjskom županijom, Gradom Osijekom i Gradom Mohačem te drugim pograničnim općinama i gradovima.

Generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat

Nakon intoniranja himni Mađarske, Republike Hrvatske i Europske unije nazočnima i predstavnicima medija obratili su se gradonačelnik Osijeka Ivan Radić, gradonačelnik Pečuha Attila Péterffy, župan Baranjske županije László Őri i župan Osječko-baranjske županije Ivan Anušić, konzul gerant Konzulata Mađarske u Osijeku dr. Zoltán Császár i generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat. Govornici su između ostalog naglasili kako je ovo povijesni trenutak kojim nestaju fizičke barijere između Hrvatske i Mađarske – što će omogućiti lakši protok robe i ljudi te putovanja turista, a isto tako olakšati i suradnju prijateljskih općina i gradova. Osječko-baranjski župan Ivan Anušić podsjetio je kako u županiji postoje tri granična prijelaza koji će sad biti puno dostupniji građanima s obiju strana granice te olakšati protok robe i gospodarski razvitak obiju zemalja. Hrvatska se u protekle 32 godine u potpunosti uspjela integrirati u Europsku uniju i zajednicu europskih država, što je povijesni trenutak za koji su najzaslužniji hrvatski branitelji i osamnaest tisuća života koji su dani za samostalnu i neovisnu Hrvatsku, danas integriranu u EU. Župan Baranjske županije László Őri istaknuo je kako nakon ulaska Hrvatske u šengenski prostor očekuje stvaranje novih infrastrukturnih poveznica u interesu građana obiju država poput izgradnje međunarodnog cestovnog koridora 5C, koji dobro napreduje i na hrvatskoj i na mađarskoj strani. Konzul Mađarske u Osijeku dr. Zoltan Császár kazao je kako to neće donijeti olakšanje samo stotinama tisuća ljudi koji putuju kroz ovo područje, nego će koristiti građanima s obiju strana granice kao i gospodarskom razvoju obiju država. Generalni konzul RH u Mađarskoj Drago Horvat naglasio je kako je Hrvatska završila proces ulaska u eurozonu i šengensko područje, čime je postigla velik iskorak u svojoj integraciji u europsku zajednicu. „To je povijesni događaj za južnu Mađarsku i za istočnu Hrvatsku, za pogranične gradove i općine od Pečuha i Mohača pa sve do Santova, a s druge strane do Belog Manastira i Osijeka. Hrvatska zajednica u Mađarskoj i mađarska zajednica u Hrvatskoj most su među dvjema dr-

žavama. Ponos je i čast biti generalni konzul RH u Mađarskoj kad Hrvatska postiže tako vrhunске rezultate i na sportskom, ali i na diplomatskom i političkom planu“, kazao je uz ostalo generalni konzul Drago Horvat za naš tjednik nakon svečanosti.

„Za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj važno je da će biti olakšana suradnja s matičnom zemljom, a posebno za Hrvate u ovoj županiji i pograničnom području bit će važna i gospodarska suradnja koja će ih očuvati na njihovim ognjištima. Vjerujem da ćemo na taj način ojačati našu suradnju i život na ovim prostorima, u našim naseljima“, kazao nam je u povodu svečanog obilježavanja ulaska Hrvatske u šengenski prostor predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan.

Svečanosti su nazočili i drugi uzvanici, među njima i predstavnici Hrvata u Mađarskoj, predsjednik HDS-a Ivan Gugan, dopredsjednik SHM-a Arnold Barić, parlamentarni zastupnik Hrvata Jozo Solga i zastupnik Mađara u Hrvatskom saboru Róbert Jankovics. Svečanost je uljepšao i par iz obližnje Duboševice odjeven u izvornu šokačku nošnju. Poslije prigodnih riječi uslijedila je zdravica uz čašu šampanjca, izjave za medije te zajednička fotografija sudionika kao uspomena na ovaj povijesni trenutak.

Stipan Balatinac

Ulazak u šengenski prostor obilježen na graničnom prijelazu Donji Miholjac

Dana 3. siječnja 2023. godine na graničnom prijelazu Donji Miholjac u povodu obilježavanja ulaska Hrvatske u šengenski prostor održana je prigodna svečanost. Među ostalima svečanosti su nazočili generalni konzul Drago Horvat, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, gradonačelnik Šikloša Gábor Riegl sa suradnicima, gradonačelnik Donjeg Miholjca Goran Aladić sa suradnicima, predsjednica Hrvatske samouprave Šikloša Timea Bockovac, direktorica turističke zajednice Donjega Miholjca, zamjenik predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Arnold Barić i brojni drugi predstavnici obližnjih naselja i policijske uprave.

„Veze ljudi uz mađarsko-hrvatsku granicu isprepletene su višestoljetnim prijateljstvom i rodbinskim vezama i zbog fizičkih barijera nisu se mogle do sada u potpunosti razviti“, rekao je gradonačelnik Donjega Miholjca Goran Aladić te dodao da će uklanjanje fizičkih barijera zasigurno poboljšati ekonomske, kulturne i sportske odnose naših naroda.

„Mi koji živimo u pograničnoj zoni znamo što nam znače prijelazi i što nam znače ova otvorena vrata kako bismo razvijali sve oblike suradnje, čuvali tradicije, gospodarstvo, turizam, a rijeka Drava naše je zajedničko blago koje je sačuvalo svoju netaknutu izvornost“, istaknuo je gradonačelnik Šikloša Gábor Riegl.

Zapadna Ugarska 15 ljet u šengenskom prostoru

„Od polnoći 21. decembra 2007. ljeta Ugarska je postala kotrig s punom pravom šengenske zone. Otvorile su se granice prema Austriji, Sloveniji i Slovačkoj. Ovako svaki u bilo koje vrime na bilo ki način more projti prez kontrole u sve tri dotične države”, tako su se u svoju dob glasile visti.

Povijesna slika s „Helo susjed” klupčicom iz 2007. ljeta

Dokle je Hrvatska 1. januarom proslavila ulazak u šengenski prostor, Gradišćanci 21. decembra prošloga ljeta mogli su se spomenuti jur na 15. jubilej pristupljenja k šengenskom prostoru po upozorenju petroviskoga farnika Tamása Várhelyija. Onda, 21. decembra 2007. ljeta, i Petrovišćani su bili u tremi – kako će se odigravati i na njegovom području otvaranje granic i oslobodjenje od zaprtosti. Da naši spominki budu friži, dovoljno je bilo prelistati 2. broj 2008. ljeta Hrvatskoga glasnika, kade jur na naslovnoj stranici tadašnji petroviski načelnik Mikloš Kohut riže ostavljene hatarske lance u društvu Lea Radakovića, ondašnjega i sadašnjega načelnika partnerske Općine Pinkovca. U donjem kraju jur petnaest ljet dugo stoji spomen-klupčica „Helo susjed!”, ka je na tom zvaničnom datumu skupaspravljena, blagoslovljena, isprobana i ne nazadnje postavljena na današnje mjesto u samom susjedstvu bivšega hatara. Isti dan uvečer malo većimi skupadošli su na granični prijelaz Eberava – Petrovo Selo, slobodno je gorio oganj polag asfalta, a toplina zimskoga večera kot magnet privlikao je ljude bliže. Zakipljeno vino, tej i pogače bili su pozvani malo zagrijati sve na-

zočne, dokle se nije otprla po zadnji put rampa. Petroviski graničar u službi Žolt Heniéc stavio je zadnji pečat u putovnice kolekcionarov ter iza polnoći, za svetačnimi riči i europske himne ter zvo-njenjem u pogranični seli, oko 200 – 300 ljudi prez kontrole ganulo se je u takozvanu austrijsku slobodnu zemlju. Reportažu sam onda završila sa sljedećom rečenicom: „Simbolično, samo par korakov...”, 21. decembra, petak, malo po polnoći, konačno i Petrovišćani prikldaju prvi prezgranični pozdrav Europi”. Ki bi mogao onda slutiti i najprznati kolikokrat i zašto će biti ti otprti hatari zopet zaprti, s prometnimi tablama zabrane označeni. Ki zbog razloga čemernoga stanja staze, ki zbog pandemije, ki zbog esterajske vlasti, ki zbog ilegal-

Čekajući na otvaranje granic u Gornjem kraju sela, u polnoći 21. decembra

nih biguncev, ki zaradi svakarčkovih izmišljotinov. Trenutačno je u gornjem kraju na bivšem graničnom prelazu privrimena nazočnost esterajskih vlasti, u donjem kraju pred par ljet napravili su Esterajćani put, ali u bivšoj carinskoj hiži nasuprot križa gustokrat vidimo esterajske vojnike, a prema Gorici prik Pinke zemaljska je staza i dandanas zaštopana betonskim blokom. *Tiho*

Pokojni Silvestar Škrapić 2011. ljeta i zaprti Dolnji kraj sela

Šengenska sloboda 2023. – na petroviskom putu prema Gorici

Županijsko natjecanje hrvatskih učenika u kazivanju stihova

U županijskom Narodnosnom domu u Baji već po tradiciji u vrijeme došašća oko Sv. Nikole, ove godine 8. prosinca, održano je Županijsko natjecanje hrvatskih učenika u kazivanju stihova.

Na natjecanju se okupilo dvadesetak učenika viših i nižih razreda osnovnih škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika iz dviju bajskih škola (Vancage i Dolnjaka), zatim iz Aljmaša, Bačina, Dušnoka, Gare i Kačmara.

Nazočne je pozdravila glavna organizatorica, knjižničarka Ildika Filaković, koja je predstavila članove stručnog ocjenjivačkog suda: predsjednicu bajske hrvatske samouprave Angelu Šokac Marković, novu lektoricu iz Instituta za narodnosne i strane jezike pri Visokoj školi u Baji Ana-Mariju Posavec te bivšu lektoricu, danas docenticu, Moranu Plavac.

Učitelj i nastavnici u Bačkoj

Učenika nižih razreda bilo je dvostruko više nego učenika viših razreda, što je primijetila i Angela Šokac Marković. Ona je na kraju zahvalila svim sudionicima – kako učenicima naših škola tako i njihovim nastavnicima koji su ih pripremili.

„Ako ništa drugo, svi su danas bogatiji barem za jednu novu pjesmu, onu što ste je naučili i onu koju ste poslušali”, istaknula je Angela Šokac Marković i zatim uručila spomenice svim sudionicima. Nakon nje natjecanje učenika ukratko je vrednovala lektorica hrvatskoga jezika Ana-Marija Posavec, posebno istaknuvši važnost jasnoće, glasnoće, izražajnosti i nastupa pred publikom. Primijetila je da su sudionici kazivali stihove koji su dio lektire, pa ih je bilo zanimljivo slušati. Budući da nije bilo lako odlučiti, u nižim razredima dodijeljena su čak dva treća mjesta. Zatim je proglasila rezultate natjecanja te s docenticom Moranom Plavac uručila diplome i poklon-knjige najboljima. Prema tomu u kategoriji nižih razreda 1. mjesto osvojio je Sándor

Nagrade je uručila lektorica Ana-Marija Posavec

Učenici nižih razreda: Sándor Sebők, Fruzsina Rapcsák, Petra Rajnai i Léna Prohászka

Učenici viših razreda: Nikolett Jakab, Szandra Renáta Babai i Darko Markovics

Sebők, učenik 4. r. (OŠ „Šugavica” – Baja), 2. mjesto Léna Prohászka, 4. r. (Dušnok), 3. mjesto Petra Rajnai (Vancaga) i Fruzsina Rapcsák, 3. r. (Vancaga), a u kategoriji viših razreda 1. mjesto Nikolett Jakab, učenica 6. r. (Aljmaš), 2. mjesto Darko Markovics, 5. r. (Vancaga), 3. mjesto Szandra Renáta Babai, 8. r. (Kačmar). Svi sudionici dobili su spomenice, a najbolji su uz diplome već po tradiciji nagrađeni lijepim hrvatskim knjigama.

Županijsko natjecanje hrvatskih učenika u kazivanju stihova pokrenuto je prije dvadesetak godina na inicijativu Gradske knjižnice i nekadašnjeg Kulturnog centra „Attila József”, a kad su se ustanove razdvojile, organizaciju je samostalno preuzela Gradska knjižnica. Otada se priredba suorganizira uz potporu Hrvatske samouprave grada Baje i Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, a u najnovije se vrijeme tomu priključio i Kulturni centar bačkih Hrvata. Natjecanje je ponovno održano nakon dvogodišnje stanke zbog pandemije. Na poziv organizatora odazvale su se sve škole u županiji u kojima se odvija predmetna nastava hrvatskoga jezika.

„Kako od 1996. godine surađujemo s Knjižarom ‘Nova’ u Osijeku, poklon-knjige za najbolje kazivače i ove smo godine nabavili od tamo. Zbog skromnih financijskih mogućnosti ove godine mogli smo kupiti knjige samo za najbolje učenike, a prijašnjih godina hrvatske knjige dobivali su svi sudionici”, kazala nam je uz ostalo glavna organizatorica Ildika Filaković, knjižničarka Gradske knjižnice „Endre Ady” zadužena za fond narodnosnih knjiga i izdanja.

S. B.

Hrvatski advent u pečuškoj katedrali

Na poziv pečuškog biskupa Lászlóa Felföldija i vlč. Ladislava Bačmaiija, povjerenika Pečuške biskupije za vjernike Hrvate, u pečuškoj katedrali sv. Petra 9. prosinca održan je tradicionalni adventski susret hrvatske zajednice. Središnji je dio susreta bilo misno slavlje na hrvatskom jeziku koje je predvodio đakovačko-osječki pomoćni biskup Ivan Ćurić.

Hrvatski adventski koncert i sveta misa održani su u organizaciji Hrvatskog kluba „August Šenoa“, Hrvatske samouprave Baranjske županije i Hrvatske referature Pečuške biskupije. Koncert je izveo Katedralni zbor iz Đakova, a svetu misu pjevao je Ženski zbor „August Šenoa“ uz kantorsku pratnju Lászlóa Cseha.

Tradicionalno već više od dva desetljeća u suorganizaciji Hrvatskog kluba „August Šenoa“, a u okviru serije adventskih događanja koje svaki dan došašća u pečuškoj katedrali organizira Pečuška biskupija, održava se sveta misa na hrvatskom jeziku uz prigodan program. O tome se brine i Hrvatska referatura Pečuške biskupije, na čijem je čelu od siječnja 2022. godine dekan župnik Ladislav Bačmai. Kako nam je izjavio

Misno slavlje predvodio je đakovačko-osječki pomoćni biskup Ivan Ćurić

Dio nazočnih vjernika

glavni organizator i voditelj Hrvatskog kluba „August Šenoa“ Mišo Šarošac, ovoga su puta u goste pozvali Đakovčane.

Mješoviti katedralni zbor iz Đakova pod ravnanjem maestra Ivana Andrića održao je adventski koncert. Na programu su bile adventske i božićne pjesme hrvatskih skladatelja, a na kraju koncerta zajedno s publikom u katedrali je otpjevana pjesma „Padaj s neba, roso sveta“.

Usljedio je misno slavlje na kojemu su uz povjerenika Pečuške biskupije vlč. Bačmaiija koncelebrirali svećenici Đakovačko-osječke nadbiskupije Zdenko Ilić i Mario Brkić.

Riječi dobrodošlice na početku slavlja uputio je vlč. Bačmai, koji je između ostaloga rekao: „Trudimo se da u našem manjinskom položaju sačuvamo svoj materinski jezik i predamo ga mladim generacijama, a to je sve teže. Dragi oče biskupe, molim Vas, molite za nas ovdje u Pečuškoj biskupiji da ostanemo dobri Hrvati i dobri katolici koji se ponose svojim korijenima.“

Homiliju je biskup Ćurić počeo spominjući povezanost Pečuške biskupije i Đakovačko-osječke nadbiskupije. Osvrnuvši se na najvješteni evanđeoski ulomak, istaknuo je kako ne možemo ne čuti Isusovu riječ: „Komu da prisposodobim ovaj naraštaj?“ te rekao: „I mi iskreno propitujemo dopire li do nas navještaj spasenja. Što je s našim ogradama, s našom zatvorenosti srca kad nam se neprihvatljivim čini sasvim jasan govor, neposredan i nedvosmislen poput poziva na obraćenje Ivana Krstitelja? Mi ljudi znamo ostati hladni, posve ravnodušni, stavljajući u prvi plan svoje projekte i planove. Ovo vrijeme došašća želi nas učiniti pripravnima na Božji dolazak da ne ostanemo, kako piše jedan suvremeni mislilac, ‘društvo pod narkozom’ koje je sklonije živjeti u ‘paralelnim svjetovima’, da ne ostanemo neosjetljivi na životnu stvarnost koja nas doziva, probija se iz nas samih i iz srca svakog čovjeka te vapi da svoj pogled, svoje stavove, svoja očekivanja i nade oblikujemo iskrenim susretom s onim koji se htio nastaniti među nama, roditi se među nama i nama na spasenje biti Emanuel – Bog s nama“, rekao je u homiliji biskup Ćurić.

Branka Pavić Blažetin
Izvor: djos.hr

Članovi Katedralnog zbora iz Đakova

Tjedan hrvatske kulture u HOŠIG-u

„Srce je tamo gdje je domovina“

Svečano otvorenje Tjedna hrvatske kulture, koji je trajao od 21. do 25. studenoga, okupilo je učenike i nastavnike HOŠIG-a, ali i brojne goste iz Mađarske i Hrvatske. Ove se godine HOŠIG-ova manifestacija održavala pod motom „Srce je tamo gdje je domovina“.

Na svečanosti otvorenja 21. studenoga bili su nazočni zamjenik državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Dario Magdić, veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, predsjednik HOŠIG-ove Zaklade Ladislav Romac, ravnateljica VII. Gimnazije iz Zagreba Ivka Nevistić i brojni drugi.

„Tjedan hrvatske kulture već je niz godina HOŠIG-ova prepoznatljiva manifestacija“, izjavila je na početku svojeg govora ravnateljica HOŠIG-a Ana Gojtan i dodala: „Na ovogodišnjem Tjednu književno-glazbeno-plesni scenski prizor, povijesni kviz, nadmetanje darovitih učenika, kreativne jezične i umjetničke radio-

nice, natjecanje u kazivanju priče i mnogi drugi sadržaji svjedoče o našim zajedničkim naporima. Naime, naša škola svoje učenike uz znanje želi obogatiti i osobnošću te pokazati kako biti opredijeljen i svjestan Hrvat i nakon opraštanja od školskih klupa. Jačanje hrvatskoga identiteta samo je tad moguće, ako smo povezani i s prošalošću. Višestoljetna prošlost Hrvata u Mađarskoj podarila nas je s ogromnom riznicom kulturnog nasljeđa. To se ne može naučiti iz udžbenika, nego preko običaja. O tome svjedoči i folklorni program naših učenika. Na obilježavanju obljetnice na našem tjednu kulture oni nam pričaju o višestoljetnim povijesnim i kulturnim vezama hrvatskoga i mađar-

skoga naroda i ukazuju na put budućnosti: steći i širiti spoznaju kako se na zajedničkim vrednotama temelji suradnja Hrvatske i Mađarske u zajedničkoj Europi. Izgradnja kulturnih mostova – to je naše, HOŠIG-ovo, poslanje.“

Zamjenik državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Dario Magdić rekao je: „Veliko je zadovoljstvo doći u susjednu državu među pripadnike svojega naroda na manifestaciju Tjedan hrvatske kulture, koja će uskoro slaviti 30 godina. Veliko je to bogatstvo kojega moramo biti svi svjesni. Mi u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske potičemo ovakve projekte i iskreno nam je dra-

S profesorima i učenicima zagrebačke VII. gimnazije

Najbolji sudionici natjecanja nadarenih pjevača „HOŠIG traži zvijezdu“

Dio sudionika Tjedna

Trenutak za pjesmu

Nadani Bog

**Ne traži Boga mišlju; u praznini
u kojoj se miso, tamna sjenka, gubi
Uza te Bog je, uvijek u blizini
U stvarima oko tebe, u zvuku i muku**

**Bog ti je uvijek najbliži od svega
Diraš ga rukom, gledaš ga u boji neba
Bog ti se smiješi iz jednog dragog lica
i plaši te iz svake stvari: nema tajne**

**Ne pružaj miso u praznu daljinu
Uza te Bog je. Otvori sva čula:
na tebe svjetlost s ljetnog neba pljušti**

Bog oko tebe sja treperi miriše i šušti

Antun Branko Šimić

Plesna skupina HOŠIG-a

go da su ove godine u Budimpešti i gosti iz VII. gimnazije u Zagrebu."

U sklopu svečanosti družina HOŠIG-ove „Literarne i plesne pozornice“ izvela je novi scenski prikaz pod naslovom „Od kraljevske krune do Vatreneh“. I time su prikazali najvažnije stvari na svijetu od prošlosti do sadašnjosti uključivši i Svjetsko prvenstvo u nogometu. Na kraju scensko-plesnog prikaza glumci i plesači pozvali su gledatelje na zajedničko navijanje za Vatrene dok su učenici nižih razreda euforično izvodili pjesmu „Naprijed, Hrvatska!“.

Drugi dan Tjedna, 22. studenoga, odvijao se pod motom „Bilo kuda Hrvatska svuda“. Dr. sc. Morana Plavac s bajske Visoke škole Józsefa Eötvösa održala je predavanje „Jezik i reklama“, a lektorica hrvatskog jezika s bajske visoke škole Ana-Marija Posavec radionicu pod naslovom „Kalendar hrvatskih velikana 2023.". Istoga je dana za program pod naslovom „Pjevaj i sviraj s nama“ bio zadužen Tamburaški sastav „Stoboš“ i HOŠIG-ov profesor glazbenog odgoja Bálint Horváth.

Natjecanje talentiranih pjevača „HOŠIG traži zvijezdu“ izazvalo je veliko zanimanje HOŠIG-ovih učenika, ali i gostiju učenika zagrebačke VII. gimnazije. Ocjenivački sud nije imao lagan zadatak pri rangiranju najboljih među najboljima. Treće mjesto pripalo je sestri i bratu Julijani i Andriji Nagy-Sója (duet), drugo mjesto osvojila je učenica VII. gimnazije Tea Jagatić, a ovogodišnjim glazbenim zvijezdama HOŠIG-a proglašene su Jasminka Tábori i njezine prijateljice Ružica Rác Szabó te sestre Mia i Mimi Vám koje su otpjevale Severinin hit „Prijateljice“. Posebna nagrada publike pripala je Lilli Bengyeszokov. Treći dan Tjedna, 23. studenoga, nastavljeno je edukativno druženje „Košara darova“ s profesorima i učenicima zagrebačke VII. gimnazije. Ravnateljica Ana Gojtan predstavila je HOŠIG. Pro-

Sa svečanosti otvaranja Tjedna

fesori zagrebačke gimnazije učenicima su održali nastavne sate Hrvatskoga jezika i književnosti, Matematike, Biologije i Zemljopisa dok su njihovi učenici bili na nastavi Povijesti i sudjelovali na satu Narodnoga plesa. Poslijepodne ravnateljica VII. gimnazije Ivka Nevistić prezentirala je bogate sadržaje škole u okviru kulturnog programa. Govorila je o kreativnim radionicama, sportskim uspjesima, terenskoj nastavi, humanitarnim akcijama koje provodi njihova gimnazija. Istoga dana održan je i kviz „Sjećanje na zajedničku prošlost“. Ove je godine tema bila 920. obljetnica krunidbe Kolomana za hrvatskoga kralja te 780. obljetnica slobodnoga kraljevskog grada Zagreba i Zlatne bule Bele IV.

HOŠIG-ovo natjecanje u kazivanju

priča pod naslovom „Vesela hrvatska bajkovičnica“ održano je 24. studenoga, a toga su se dana u „Košari darova“ predstavili i učenici Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležu iz Pečuha. Kreativne radionice rukotvorina i „panonskih“ delicija održane su 25. studenoga. S tim su se radionicama predstavili učenici Srednje strukovne škole Antuna Horvata iz Đakova. Zatim je slijedio „Književni spomenar“ u čijem su središtu bili pjesnički velikani Antun Gustav Matoš i Josip Gujaš Džuretin, a gosti HOŠIG-a bili su hrvatski knji-

ževnici Božica Brkan, Mirko Ćurić i Đuro Vidmarović.

U „Košari darova“ našla se prezentacija zajedničkih radova HOŠIG-ovih učenika i učenika đakovačke škole te folklorni program učenika iz Đakova. Tjedan je svečano zatvoren, a u večernjim satima slijedio je dobrotvorni bal s Tamburaškim sastavom „Koprive“ uz veselo raspoloženje i bogatu tombolu.

Neda Maretić

Bogatstvo...

Tamburaški sastav „Stoboš“ i HOŠIG-ov profesor glazbenog odgoja Bálint Horváth - EZ JÓ???

Hrvatski Božić u Erčinu

Hrvatska samouprava Erčina na čelu s predsjednikom Timeom Szili od svojega utemeljenja posebnu pozornost posvećuje njegovanju običaja i vjerskim tradicijama rackih Hrvata u Erčinu. Tako se svake godine u vrijeme došašća priređuje večer pod nazivom „Božić kod rackih Hrvata”. Dana 17. prosinca 2022. godine na tradicionalnom božićnom druženju u gradskom domu kulture okupili su se brojni Erčinci i njihovi gosti iz susjednih naselja u kojima žive racki Hrvati (iz Erda, Andzabega, Tukulje...). Sve nazočne nadahnutim riječima pozdravila je predsjednica Hrvatske samouprave Erčina Timea Szili.

Zbor „Jorgovan”

Na svečanom programu nastupila je učenica budimpeštanskog HOŠIG-a Veronika Hekman, koja je kazivala stihove na hrvatskom jeziku, i njezina sestra Teréz, koja je pjevala „Tihu noć”. Slijedio je nastup Zbora „Jorgovan” koji okuplja racke Hrvate iz Erčina i njihove prijatelje. Ovoga puta pjevali su tradicionalne, domalo zaboravljene pjesme iz glazbene baštine rackih Hrvata. Potom su nastupili gosti iz Tukulje, zbor „Komšije”. Istraživač povijesti rackih Hrvata dr. József Szilágyi te je večeri predstavio svoju najnoviju autorsku knjigu, što je izazvalo veliko zanimanje nazočnih. Peteročlani sastav „Braća Gólics – Hetyei” predstavio se ovoga puta prekrasnom pjesmom uz tamburašku svirku. Program večeri zatvoren je nastupom folklorne grupe „Igraj kolo” iz Andzabega, koja se ovoga puta predstavila koreografijom pomurskih plesova. Prekrasan blagdanski stol složen je shodno s tradicijom predaka, predstavljajući tako svu simboliku baštine i vjere. Stol je blagoslovio erčinski župnik Csaba Szelecky. Okupljeni su mogli kušati racku juhu od graha. Nakon toga nazočne je do kasnih sati zabavljao orkestar Lászlóa Halásza uz ples i zajedničku pjesmu. U molitvama i mislima te pjesmama božićnog duha okupljeni su se sjećali svojih preminulih koji su im ostavili baštinu, običaje i jezik kako bi i oni sami predali sve to svojoj djeci i unucima.

Branka B.

Koncert u crkvi Rana sv. Franje

Hrvatska samouprava Budimpešte u suradnji s hrvatskim samoupravama Novoga Budima, XII. okruga i Majdana organizirala je koncert i doček svetog Nikole u crkvi Rana svetog Franje u Budimpešti.

Misu je predvodio velečasni Vjenceslav Tot. U sklopu programa koji je slijedio djeca su recitala i pjevala božićne pjesme, a nastupili su i pijanistica Sesilija Balaž te glumac Stipan Đurić.

„Veza s domovinom i naša uzajamna veza jednih s drugima, to druženje, sve to pokazuje kako se približavamo krajem godine. Vidim na ljudima kako su sve više željni ljudskosti, prijateljstva, željni su uhvatiti jedni drugima ruke... I vrijeme je da to učinimo, da pokažemo svoju ljudskost. Ovo je bio iznimno svečan događaj gdje smo mogli to pokazati”, izjavio je predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte Stipan Đurić.

Koncertu su nazočili veleposlanik Mladen Andrić, predsjednica samouprave XVI. okruga Kinga Kolesza, predsjednica samouprave Čepela Andrea Tabori Simara, predsjednik samouprave Staroga Budima – Bekašmeđera dr. István Attila Szoboszlai i drugi.

Nakon koncerta djeca su dobila darove od svetog Nikole.

Neda Maretić

Zajedničko kićenje

Pod motom „Božić dolazi” 15. prosinca 2022. učenici 3. razreda HOŠIG-a okitili su božićnu jelku u Čepelu uz zvuk božićnih pjesama i vruću čokoladu.

Učenici su ručno izradili ukrase hrvatskih boja i uljepšali vrijeme došašća.

Događanje se ostvarilo u suradnji Hrvatskih samouprava Čepela i XVI. okruga te uz pomoć učiteljica Dejana Šimon i Kristine Feller iz HOŠIG-a.

Neda Maretić

170 ljet četarske crikve sv. Mikule

Lani, druge adventske nedilje na svetku biskupa sv. Mikule, četarski su vjernici skupa svečevali 170. jubilej crikve sv. Mikule, ka se nahadja u središću sela u samom susjedstvu osnovne škole. U okviru svete maše nazočni su se pomolili za potporu i za zagovor biskupa sv. Mikule u interesu četarske vjerske zajednice.

Kako se piše u informativnom izdanju naslova „GORNJI ČETAR. Hrvati kod podnožja Željezne gore“, seoska je stara crikva prije nosila ime sv. Petra, a za turskimi su vrimeni Četarci izbrali za patronuša biskupa sv. Mikulu. U pismeni povijesni dokumenti Božji je dom po prvi put spomenut 1284. ljeta, a prezidan je 1852. ljeta za 1848-ljetnim ognjem. Pred crikvom stojeći kip Svetoga Trojstva zdignut je 1905. ljeta. Glavni oltar s likom sv. Mikule djelo je slikara J. Ratha, a na livom dodatnom oltaru nalazi se

Farnik Tamás Várhelyi služio je svetačnu mašu

ulazom da je crikva sagradjena 1852. ljeta. Pravo od vrata nahadaju se dvi spomen-ploče u čast vjernosti jer su pred stovima ljeti, 10. januara, Mala i Velika Narda, Dolnji i Gornji Četar najzadpriključeni k Ugarskoj u okviru velikoga slavlja na ovom mjestu (toga su dana i u Pornovi svečevali stanovnici Ugarskoga i Nimškoga Keresteša, Hrvatskih Šic i Pornove povratak naselj iz Austrije k domovini). Na južnom je kraju crikva dobila oblok s likom biskupa sv. Mikule 2009. ljeta, a i svi su se drugi obloki u ovom ljetu izminuli. Zadnja obnova s nutarnjim farbanjem zgodala se je 2010. ljeta, a orgule su rekonstruirane 2014. ljeta. Restauracija glavnoga oltara pala je ljetodan kasnije, a slika dodatnoga oltara s ugarskim kraljem sv. Štefanom doživjela je obnovljenje 2016. ljeta. Turanj je dobio plašč od bakra pred petimi ljeti, a zadnje vanjsko farbanje seoska kronika bilježi 2021. ljeta. Ove obnove, kako je pisao duhovnik Pinčene doline Tamás Várhelyi, realizirane su od državnih naticanj, potporom Zaklade sv. Štefana i s velikodušnimi dari vjernikov.

Tiho

Foto: Beatrix Wagner-Pataki i Timea Horvat

slika sv. Štefana, ka je djelo nimškoga slikara Antona Hansmanna i najvjerojatnije je dala napraviti, ali ju je kupila familija Batthyány. Na pravom je dodatnom oltaru milosni kip Blažene Dvice Marije ki je postavljen 1778. ljeta od grofa Józsefa Batthyányija, kardinala, kneza primata i ostrogonskoga nadbiskupa, kotriga mjesne vlastelinske familije. Kako glasu istraživanja negdašnjega pomoćnoga farnika u Pinčejoj dolini Richárda Inzsöla, iako je zaštitnik Gornjega Četara sv. Mikula u razdoblju 1850. – 1860. upeljali su u praksu da se uz decembarski svetak sv. Mikule drugi kiritof sela svečuje 20. augustuša na Kraljevu i nacionalnom prazniku Ugrov, na spominak prvoga ugarskoga kralja. Do blagoslavljanja crikve došlo je 10. aprila 1853., a s velikimi se slovami piše nad

Vjerniki i današnji poštovatelji sv. Mikule

Obnovljen Dom glazbe u Starinu

Krajem prosinca 2022. godine obavljena je tehnička primopredaja izvedenih radova na zgradi u Rákóczijevoj ulici i time završena unutarnja obnova prostorija Doma glazbe u Starinu.

Umjetnička zaklada „Biseri Drave“ i Hrvatska narodnosna samouprava Starina 2017. godine kupile su zgradu u Starinu kako bi si osigurale prostorije u kojima bi se organizirale razne narodnosne priredbe i gdje bi Tamburaški sastav „Biseri Drave“ mogao održavati svoje probe. Te su se dvije organizacije više puta natjecale na raznim natječajima kako bi dobile financijska sredstva za obnovu prostorija i u konačnici je Umjetnička zaklada „Biseri Drave“ krajem 2021. godine na natječaju mađarske Vlade u okviru Programa „Mađarsko selo“ dobila 5 660 119 forinti. Od tih je sredstava tijekom 2022. godine izvršena unutarnja obnova prostorija – izolacija protiv vlage presijecanjem zidova, uklanjanje pregradnog zida kako bi se dobila jedna velika prostorija, obnova kuponice, izgradnja novih vodovodnih i električnih instalacija te postavljanje novih podnih pločica i žbukanje zidova. Promijenjeni su prozori i unutrašnja vrata, a dvoja su nova ulazna vrata nabavljena mimo natječaja uz potporu našeg parlamentarnog glasnogovornika gospodina Joze Solge.

Poslije primopredaje članovi Tamburaškog sastava „Biseri Drave“ odmah su počeli vježbati u obnovljenim prostorijama, koje su zbog svoje namjene dobile i novo ime – Dom glazbe.

Ovom obnovom još nisu ostvareni svi ciljevi. Naime, treba još nabaviti i odgovarajući namještaj za održavanje glazbenih zani-

Obnovljene unutrašnje prostorije Doma glazbe

manja i priredbi, a Hrvatska narodnosna samouprava Starina natjecat će se i nadalje za obnovu zgrade u dvorištu, koja nije obuhvaćena ovim natječajem.

Umjetnička zaklada „Biseri Drave“ svečanu predaju obnovljene zgrade organizirat će 13. svibnja 2023., kad će ujedno biti proslavljena i 30. godišnjica rada sastava „Biseri Drave“.

Tibor Kedves

Dan svete Lucije u Izvaru

Tradicionalno za blagdan svete Lucije Hrvatska samouprava Izvara organizira druženje i svečani program. Tako je i bilo 13. prosinca 2022. godine. U izvarskom Domu kulture organizatori su od ranih sati očekivali goste i prijatelje. U programu su nastupili učenici izvarske osnovne škole, učenici iz prijateljske škole iz mjesta Ždala u RH, KUD iz Ždala i barčanski KUD „Podravina“. Hrvatska samouprava Izvara na čelu s predsjednicom Kalerom Kovač organizira sadržajne programe za tamošnje Hrvate i svoje podupiratelje.

Branka B.

Aktivnosti lukoviškog vrtića

Kraj kalendarske godine i blagdani koji obilježavaju prosinac u znaku su brojnih programa na kojima sudjeluju i koje pripremaju polaznici lukoviškog hrvatskog narodnosnog vrtića sa svojim odgojiteljicama, reče nam voditeljica vrtića Aliz Iberpaker. Nakon što su programom dočekali svetog Nikolu, trebalo se pripremiti i za kićenje božićnog drvca. Svi djelatnici vrtića na čelu s odgajateljicama i polaznicima pripremili su za tu priliku božićnu predstavu uprizorivši bajku „Tri bora“ („A három fenyőfa“). Svi su se radovali uspjehu predstave, a roditelji su je mogli gledati i na prijenosu uživo u zatvorenoj grupi na Facebooku. Nakon izvedbe uslijedilo je darivanje mališana po grupama: Pčelice i Sovice. Vrtić trenutačno pohađa 51 mališan, a za poklone su se pobrinuli Malteška ekumenska služba i Baptistička dobrotvorna služba.

Branka B.

Mala stranica

Društvene igre „Putevima naše hrvatske kulture“

Učenici Osnovne škole „Katarina Zrinski“ za natječaj „Putevima naše hrvatske kulture“ koji je raspisala Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ izradili su vrlo kreativne društvene igre s pomoću kojih se mnogo toga može naučiti o hrvatskoj kulturi pomurskih Hrvata. Učenici 3. razreda napravili su traženje parova „Nastavak kajkavskih brojalica“, učenici 4. razreda traženje parova kajkavskih popevaka, a učenici 5. razreda pamtilicu, tj. traženje slika i riječi po parovima o narodnoj nošnji.

Pamtilica – Poznaješ li pomursku narodnu nošnju?

PAMTILICA „Poznaješ li pomursku narodnu nošnju?“

Treba izraditi karte jednake veličine u obliku pravokutnika, načiniti parove tako da na jednoj karti bude ilustracija (dijelovi pomurske narodne nošnje – tokica, suknja, čizme...), a na njezinu paru odgovarajući izraz. Na poleđini svih karata mora biti jednak uzorak. Igru moraju igrati najmanje dvije osobe.

Pravila igre: Promiješajte karte i poslažite ih tako da ilustracije i izrazi budu okrenuti prema dolje. Igru može započeti igrač koji je izabran nekom brojalicom ili, ako imate kockicu, bacanjem najvećeg broja. Prvi igrač može okrenuti dvije karte odjednom. Ako nađe par, može ga uzeti i ima pravo okrenuti još dvije karte. Ako ne nađe par, mora otkrivene karte vratiti nazad i okrenuti ih tako da se ne vide ilustracije. Slijedi sljedeći igrač, koji isto

Slagalica pomurskih popevaka

tako treba postupiti. Pobjednik je onaj tko skupi najviše parova.

SLAGALICA pomurskih popevaka ili kajkavskih izreka

Izradite karte tako da svaka ima par. Kod pomurskih popevaka na jednu kartu treba napisati početak pjesme, a na drugu njezin nastavak. Vrijedno je napraviti što više parova kako bi moglo igrati više djece. Napravite najmanje 32 karte, tj. 16 parova.

Pravila igre: Karte treba izmiješati i podijeliti među igračima tako da se ne vide tekstovi pjesama. Ako netko od sudionika ima par, tj. zna kako glasi tekst pomurske popevke, može staviti dolje karte. Ako pogrešno složi tekst, gubi položene karte te ih mora podijeliti među drugim igračima. Kad igrači ne mogu složiti parove, moraju uzimati karte jedan od drugog u smjeru kazaljke na satu i tako ih složiti dok ne spoje sve parove. Pobjednik je onaj tko ima najviše parova. Beta

Slagalica kajkavskih brojalica

„Neobičan prijatelj” u Pomurju

U organizaciji Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin” u prosincu prošle godine u pomurskim hrvatskim školama gostovalo je Hrvatsko kazalište iz Pečuha s lutkarskom dječjom predstavom „Neobičan prijatelj”. S ciljem učenja hrvatskoga jezika pomurska ustanova svake godine organizira neku dječju predstavu koju na repertoaru ima pečuško kazalište. Predstava „Neobičan prijatelj” u režiji Maje Lučić i odličnoj igri lutkara Matea Bublica, Selene Andrić, Tonija Leakovića, Andrije Krištofa i Nikole Radoša doprla je do dječjih srca. Djeci bliska tema o pravom prijateljstvu koja nosi snažnu poruku s veselim prizorima lutkarske igre nudila je sve što je potrebno za zabavu, učenje te pripremanje za razne životne situacije, a izvrsna mimika i artikulacija bili su prava prilika i za učenje novih hrvatskih riječi i izraza.

Beta

Predstava u serdahelskoj osnovnoj školi

Djeca uživaju u predstavi

Deseti put žive jaslice u Sumartonu

Prikaz jedinstvenog božićnog ugođaja i rođenja Isusa Krista u organizaciji Kulturno-umjetničkog društva „Sumarton” i Hrvatske samouprave Sumartona uvijek je poseban doživljaj i veselje svakom posjetitelju prije božićnih blagdana. U Sumartonu su u 2022. godini deseti put priređene dvojezične žive jaslice u kojima su sudjelovali mnogi mještani, članovi KUD-a „Sumarton” te Tamburaški sastav „Pomurske žice” iz Serdahela. Autorica je scenarija voditeljica dramske družine KUD-a „Donji Kraljevec” Marija Hranjec, a s izvođačima scenarij iz godine u godinu uvježbavaju voditeljica dramske sekcije Jelica Gujaš i predsjednik KUD-a „Sumarton” Jožo Đuric.

Četrdesetero izvođača, vrijednih čuvara tradicije, pastiri oko svojih vatri i stada uz Josipa i Mariju te malog Isusa u jaslucama uprizorili su prve trenutke Kristova ovozemaljskog života. Prekrasnoj predstavi prethodilo je mnogo rada, u crkvenome dvoru članovi KUD-a „Sumarton” kitili su ogromnu štalicu s prirodnim materijalima – kukuruzovinom, slamom, grančicama bora i drvenom postavom kako bi sve izgledalo kao što je opisano u Bibliji, odnosno biblijskome Betlehemu. Na radost djece nabavljene su i životinje, a

Tamburaški sastav „Pomurske žice” prati sumartonski zbor

Izvođači na pozornici

uvježbavale su se i glazbene točke. Mnoge hrvatske i mađarske božićne pjesme otpjevane su uz pratnju serdahelskih mladih tamburaša pod imenom „Pomurske žice”. Naraciju događanja rođenja Isusa čitali su Gordana Gujaš i Zoltán Kapuvári na dva jezika. Inače, sumartonske žive jaslice prikazane su na raznim mjestima, no kontinuitet prikazivanja prekinula je pandemija (dvije je godine izostalo). Nasreću, ovog Božića ponovno su postavljene jaslice i uvježban program na zadovoljstvo žitelja iz Pomurja i Međimurja.

Beta

Svečevanje Svete Barbare u Hrvatskom Židanu

Po dvi ljeti (zbog pandemije) ljetos je nanovič organizirana svetačnost u čast svete Barbare, kade su bili nazoči ne nek domaće oružane snage nego i vojnička tijela iz inozemstva. Došli su ovput iz Austrije ÖKB Bgld. i vojniki, veterani iz Slovenije SVVZ Murska Sobota. Pred mašom bilo je položenje vijencov pred spomenikom I. i II. svitskoga boja. Zatim je bila prikazana sveta maša na tri jeziki, ku su služili domači farnik Štefan Dumović i farnik dr. Anton Kolić. Na drugu nedilju adventa drugu sviču na adventskom vijencu nažgali su predsjedniki društav ki su bili nazoči, Ugri, Hrvati, Sloveni i Nimci.

Pred polaganjem vijenca

Nažganje druge adventske sviče

Svetačni govor držao je potpukovnik i dozapovidnik MH.12. Arrabona Zračne raketne brigade Attila Bozsóki, ki je u svojem govoru recitirao po ugarski, hrvatski i nimški, a o svetoj Barbari je ove misle istaknuo: „Vjerujem da po pe ldi svete Barbare, ziz obvezom, jakošćom i dibokom vje rom i uz pomoć Barbare, ćemo sve teškoće priskočiti i z novim elanom ćemo stupiti pred druge zadaće“. Po svetoj maši bili su svi pozvani na malu agapu u Starački dom.

Hvala svim društvam ka su se odazvala našem pozivu! Pokidob je lanjsko ljetu bilo petnaesti jubilej da je kod ho dočasoga mjesta Peruške Marije postavljen kip zaštitnice, ovom prilikom su prikdane i spomen-plakete za osniva če.

Foto i tekst: Zita Horvat

Adventski koncert Narde s prezentacijom CD-ploče „Blažen Božić, Narda!“

Dana 17. decembra u organizaciji Hrvatske samouprave Narde održan je tradicionalni adventski koncert u mjesnoj crikvi. Sve nazočne pozdravila je predsjednica hrvatske samouprave Agica Antal i farnik Pinčene doline Tamás Várhelyi. Na programu su jačkom krasili koncert slavni pjevači Klape „Dičaki“, a jačkarni zbor „Lastavica“ prezentirao je s tamburaškim sastavom „Žgano“ i svoju drugu CD-ploču pod naslovom „Blažen Božić, Narda!“. O ovom ćemo izdanju kasnije detaljnije pisati. Farnik Branko Kornfeind iz susjedne Austrije služio je svetu mašu s tamburaši iz Čembe, a pozvao je sve vjernike i na duhovnu pripravu za Božić. Svaki ki je došao te subote svečevati u Nardu obogaćen je glazbenim doživljajem, a pri agapi ćutio je snagu skupščine jer u Nardi gdo ima glas i talent, po običaju, razveseli stanovništvo i prijatelje u predbožićno vrijeme.

Tiho

Domaći jačkarni zbor „Lastavica“

FOTO: KRISTINA GLAVANIĆ

Dan umirovljenika u Katolju

Oko pola tri poslije podne počeli su se okupljati ljudi u domu kulture da bi zajedno proslavili taj lijepi dan, Dan umirovljenika. Ima još ljudi koji vole da se viđamo, razgovaramo i susrećemo.

Sve nas okupljene pozdravila je načelnica našeg sela Nora Trubics Csibi. Ona nam se obratila i prigodnom recitacijom te nas je i tako obradovala. Zatim su nastupili naši gosti, umirovljenici iz Surdukinja s izvedbom kazališnog komada „Izprava“.

Poslije predstave načelnica Katolja pozvala je sve sudionike na jedan poslijepodnevni ručak s punim stolovima. Na njima je bilo izvrsno pečeno meso, kobasice i hrenovke. Svatko je mogao birati što želi jesti i piti. No nemojmo zaboraviti ni mnoštvo raznih kolača i voća: jabuke, banane i naranče. Bilo je oku drago vidjeti što se sve nalazi na stolovima, sve što ti srce zaželi. Bio je to još jedan nezaboravan Dan umirovljenika koji je za svoje umirovljenike organizirala mjesna samouprava Katolja. *Guganka*

BIKE – Hrvatska samouprava grada Bike srdačno vas poziva na tradicionalni Hrvatski bal, 13. januara, u petak, u restoran „Vadásztanya“ (Ulica Pála Nagya 5). U 19 uri pozdravljaju se gosti, nastupa jačkarni zbor „Danica“, HKD „Čakavci“ iz Hrvatskoga Židana, a potom po protokolu slijedi večera i tombola. Do dvije ure će svirati petrovski Pinka-band. Karte morete kupiti za 2000 Ft, a sve druge informacije morete dobiti kod predsjednice Hrvatske samouprave Bika, Zite Popović (tel. 06 30 530 7673).

SALANTA – U organizaciji salantskog KUD-a „Marica“ 19. studenoga priređen je već tradicionalni Kulturni i gastronomski festival u prostoru mjesnog doma kulture. Uz tradicionalnu svinjokolju u jutarnjim i prijednevnim satima održan je kratak kulturni program i ocjenjivanje pristiglih torti i kolača na drugom po redu natjecanju kolača i torti. Poziv na natjecanje bio je javan i svatko se mogao prijaviti te donijeti kolače 19. studenoga u mjesni dom kulture na ocjenjivanje. Nakon proglašenja pobjednika slijedio je bal s naramkom uz Orkestar „Badel“.

Koncert vokalnog Kvarteta „Gubec“

Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu u suradnji s Hrvatskim kazalištem Pečuh uz potporu Ministarstva vanjskih poslova Republike Hrvatske organizirao je 12. studenog koncert vokalnog Kvarteta „Gubec“ i Barbare Suhodolčan Vrbiček. Program koncerta činile su pažljivo odabrane i općepriznate pjesme iz hrvatske glazbene baštine pretežito hrvatskih autora te pjesme izvorne glazbene umjetnosti iz svih dijelova Hrvatske pod naslovom „Lijepa naša Hrvatska jača međunarodni ugled Republike Hrvatske“.

Kvartet „Gubec“ od njegova početka vodi skladatelj, tekstopisac i pjevač Rajko Suhodolčan. Kvartet „Gubec“ u dvadesetak godina izdao je četiri nosača zvuka od kojih su sva četiri albuma dobili po jednu glazbenu nagradu „Porin“ u kategoriji za najbolji album tamburaške i folklorne glazbe. *Branka Pavić Blažetin*

Generalni konzul Drago Horvat zahvaljuje se izvođačima

KERESTUR – Hrvatska samouprava mjesta uspješno je kandidirala dva projekta – jedan na natječaju Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske s pomoću kojeg su priređeni Dani Nikole Zrinskog odnosno kupljena interaktivna ploča za mjesnu osnovnu školu. Drugi projekt odobrilo je Predsjedništvo premijera Vlade u sklopu programa za narodnosti (NBER-KP-1-2022) s pomoću kojeg je obnovljen žlijeb na kući za kazan, a izmijenjena su i vrata učeničkih ormara u mjesnoj osnovnoj školi.

KOLJNOF – Koljnofsko hrvatsko društvo srdačno vas poziva na tradicionalni Hrvatski bal, 14. januara, u subotu, u koljnofski restoran „Tercia“ (Šopronska ulica 54). Goste čekaju od 19 uri, a bal otvaraju predsjednik Društva Franjo Grubić, Tamburaški sastav Osnovne škole i čuvarnice Mihovila Nakovića, Koljnofsko kolo i Koljnofski tamburaši. Za zabavu su odgovorni Pinka-band iz Petrovoga Sela i Tamburaši bez imena.

BAJA – Kako nas je obavijestio Živko Gorjanac, zbog zauzetosti župnika Matthiasa Schindlera izostala je redovita mjesečna misa 26. studenog 2022., ali su 28. studenog 2022. počele hrvatske zornice koje su zbog prilično malog broja hrvatskih vjernika 1. i 3. tjedna došašća, dakle između 28. studenog i 3. prosinca te 14. i 20. prosinca, održane dvojezično na hrvatskom i mađarskom jeziku kako bi mogli sudjelovati i oni mađarski te njemački vjernici koji su željeli. Kako bi se izišlo ususret hrvatskim vjernicima, zornice su počinjale kasnije od uobičajenog.